

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoV/10/2022
Identifikačné číslo spisu:	2020010013
Dátum vydania rozhodnutia:	17.04.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. František Mozner
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2020010013.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Františka Moznera a sudcov JUDr. Petra Paludu, JUDr. Martina Bargela, JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Patrika Pribeľského, PhD. v trestnej veci proti obvinenému M. O. o uznaní a výkone rozhodnutia, ktorým bola uložená sankcia spojená s odňatím slobody, na neverejnom zasadnutí konanom 17. apríla 2024 v Bratislave o dovolaní obvineného M. O. proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. augusta 2021, sp. zn. 3 Urto 8/2021, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného M. O. odmieta.

Odôvodnenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo 4. augusta 2021, sp. zn. 3 Urto 8/2021, podľa § 518 ods. 4 Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného M. O. proti rozsudku Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) z 11. mája 2021, sp. zn. 3Ntc/4/2020, ktorým bol podľa § 17 ods. 1 zákona č. 549/2011 Z. z. o uznávaní a výkone rozhodnutí, ktorými sa ukladá trestná sankcia spojená s odňatím slobody v Európskej únii a o zmene a doplnení zákona č. 221/2006 Z. z. o výkone väzby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 549/2011 Z. z.“), uznaný rozsudok Krajského súdu pre trestné veci Viedeň zo 4. septembra 2014, sp. zn. 054 Hv/88/14a, vo vzťahu k skutku uvedenému v bode I v spojení s rozhodnutiami Krajského súdu pre trestné veci Viedeň zo 7. augusta 2015, sp. zn. 186 BE/148/15t, a Krajského súdu pre trestné veci Viedeň z 25. júla 2018, sp. zn. 071 Hv 23/18y, v bode II v spojení s uznesením Krajského súdu pre trestné veci Viedeň z 27. augusta 2020, sp. zn. 54Hv 88/14a, vo vzťahu k obvinenému M. O., uznanému za vinného v bode I zo zločinu krádeže za účelom zárobku vlámaním v štádiu pokusu podľa § 15, § 127, § 129 číslo 1 a § 130 štvrtý prípad rakúskeho Trestného zákonníka na skutkovom základe, že „vo S. sa dňa 24. apríla 2014 pokúsil (§ 15 rakúskeho Trestného zákonníka) osobe menom N. J. vziať cudzie hnutelné veci, konkrétne predovšetkým hotovosť alebo cenné papiere, a to vlámaním a s úmyslom sa ich privlastnením protiprávne obohatiť, a to tak, že narádím, ktoré nie je určené na riadne

otvorenie, otvoril jeho dvere bytu a vnikol cez ne do bytu, avšak v dôsledku prítomnosti majiteľa bytu ušiel, pričom konal so zámerom si opakovaným páchaním krádeží vlámaním zabezpečiť stály príjem.“ Krajský súd nariadil obvinenému vykonať zvyšok nepodmienečného trestu odňatia slobody vo výmere 15 mesiacov na území Slovenskej republiky a v tejto súvislosti ho podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia. Krajský súd zároveň (po predchádzajúcej dohode s justičným orgánom štátu pôvodu) podľa § 16 ods. 1 písm. b) zákona č. 549/2011 Z. z. odmietol uznať a vykonať rozsudok Krajského súdu pre trestné veci Viedeň zo 4. septembra 2014, sp. zn. 054 Hv/88/14a, v časti skutku II vo vzťahu k obvinenému M. O., za ktorý bol štátom pôvodu uznaný za vinného z prečinu utajenia dokladov podľa § 229 ods. 1 rakúskeho Trestného zákonníka na skutkovom základe uvedenom (aj) v rozsudku krajského súdu.

Proti tomuto uzneseniu najvyššieho súdu (doručenému obvinenému 27. augusta 2021 a jeho vtedajšej obhajkyňi 30. augusta 2021) i konaniu, ktoré mu predchádzalo, podal obvinený prostredníctvom obhajcu dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. f), h), i) a j) Trestného poriadku.

Podstata dovolania obvineného spočíva v chybnom neuznaní zásady špeciality podľa § 21 zákona č. 549/2011 Z. z. Súd v tejto súvislosti uviedli, že neopustil Slovensko po dobu viac ako 45 dní, avšak v uvedenom čase bol vo väzení, čiže územie Slovenska opustiť nemohol. Obvinený považuje odôvodnenie napadnutého uznesenia i jemu predchádzajúceho rozsudku v tomto smere za nedostatočné, keďže jeho námietka týkajúca sa nutnosti uplatnenia zásady špeciality bola odmietnutá ako neopodstatnená. Nepreskúmateľnosť týchto rozhodnutí podľa obvineného zakladá aj porušenie jeho práva na obhajobu.

Obvinený ďalej namietol, že hoci došlo k odmietnutiu uznania a výkonu cudzieho rozsudku vo vzťahu k jednému skutku, krajský súd nepostupoval podľa § 516 ods. 1 písm. c), § 517 ods. 1, ods. 2 a § 518 ods. 1 Trestného poriadku. Ministerstvo spravodlivosti v jeho veci žiadny návrh na uznanie cudzieho rozhodnutia nepredložilo.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku podľa obvineného napĺňa, že kým v Rakúsku bol jeho trestný čin posudzovaný ako zločin v sadzbe od 1 do 10 rokov, podľa slovenského Trestného zákona ide o prečin so sadzbou do dvoch rokov.

Navrhol, aby najvyšší súd podľa § 386 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku vec vrátil príslušnému súdu na opätovné prerokovanie.

Prokurátorka Krajskej prokuratúry Trnava (ďalej len „prokurátorka“) v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že súdy sa dôsledne vysporiadali so všetkými relevantnými skutočnosťami, ktoré boli nevyhnutné pre uznanie a výkon dotknutého cudzieho rozhodnutia ako aj pre čiastočné odmietnutie jeho uznania a výkonu.

Zásada špeciality, upravená v § 21 zákona č. 549/2011 Z. z., má procesnoprávnú povahu, a preto nepoužitie tohto ustanovenia nemôže založiť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Súd navyše správne neuplatnil zásadu špeciality z dôvodu podľa § 21 ods. 2 písm. a) zákona č. 549/2011 Z. z., keďže obvinený po prepustení z väzby na slobodu 28. apríla 2020 po niekoľkých dňoch opustil Slovensko a následne sa vrátil na jeho územie.

Podľa prokurátorky je neopodstatnený aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, pretože uplatnené námietky mu nezodpovedajú. Absencia akejkoľvek vecnej argumentácie vylučuje dôvodnosť zvyšných deklarovaných dovolacích dôvodov.

Navrhla, aby najvyšší súd podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol dovolanie obvineného.

Z kópie úmrtného listu, dodatočne predloženého krajským súdom, najvyšší súd zistil, že dovolateľ 2. októbra 2023 zomrel, čo však neprekážalo uskutočneniu dovolacieho konania, keďže dovolanie bolo podané v jeho prospech (§ 368 ods. 3 Trestného poriadku).

Najvyšší súd ako súd dovolací po zistení, že dovolanie obvineného spĺňa všetky formálne podmienky podľa § 382 písm. a), b) a d) až f) Trestného poriadku, sústredil svoju pozornosť na jeho vecnú stránku a dospel k záveru, že mu nie je možné vyhovieť, nakoľko zrejším spôsobom nespĺňa dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Dovolanie si nemožno zamieňať s odvolaním, ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorého typickou vlastnosťou je zúžený okruh otázok - dôvodov, ktoré môžu byť (za splnenia ďalších podmienok) predmetom súdneho prieskumu. Výpočet takýchto dôvodov je v dovolacom konaní vymedzený v § 371 ods. 1 až 3 Trestného poriadku, pričom pre obvineného, generálneho prokurátora a osoby uvedené v § 369 ods. 5 Trestného poriadku sú dostupné len dôvody obsiahnuté v prvom odseku tohto ustanovenia.

Pokiaľ ide o východiská, s ktorými dovolací súd pristupuje k posudzovaniu jednotlivých dovolaní, jeho viazanosť dôvodmi podaného dovolania podľa § 374 ods. 1, ods. 2 a § 385 ods. 1 Trestného poriadku sa netýka formálno-právneho uplatnenia niektorého (či viacerých) z dovolacích dôvodov vymedzených v § 371 ods. 1 až 3 Trestného poriadku, ale vecných chýb, ktoré dovolateľ vo svojom podaní namietol [rozhodnutie najvyššieho súdu uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 120/2012]. Dovolateľ teda musí špecifikovať, ktorú časť rozhodnutia napáda (či spochybňuje zákonnosť rozhodnutia ako celku alebo len niektorý/é z jeho výrokov a prípadne aj konanie, ktoré predchádza tomu zodpovedajúcej časti) a v nadväznosti na to uviesť konkrétne chyby, ktoré majú zakladať nezákonnosť dotknutej časti rozhodnutia. To znamená, že zodpovednosť za kvalitu podaného dovolania znáša sám dovolateľ, keďže iba ten určuje rozsah a hĺbku posudzovania vecí dovolacím súdom. Inými slovami, dovolací súd nemôže na seba preberať vlastnú aktivitu dovolateľa a iniciatívne zisťovať chyby v napadnutom rozhodnutí alebo aj v jemu predchádzajúcom konaní, ktoré by zodpovedali niektorému z taxatívne vymedzených dovolacích dôvodov.

Dovolací súd sa vecne nezaoberal opodstatnenosťou námietky porušenia zásady špeciality (jej neuplatnením), nakoľko v tejto veci nie je ani hypoteticky spôsobilá naplniť niektorý z dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku.

Prostredníctvom dovolateľom uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sa možno domáhať nápravy len hmotnoprávných pochybení, čo vylučuje prieskum ne/uplatnenia procesnej zásady špeciality [legislatívne upravenej v § 21 zákona č. 549/2011 Z. z. a § 31 zákona č. 154/2010 Z. z. o európskom zatýkacom rozkaze (ďalej len „zákon č. 154/2010 Z. z.“)].

Porušenie zásady špeciality by mohlo naplniť dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. k) Trestného poriadku, avšak iba vtedy, ak už prebiehajúce trestné stíhanie nebolo súdom zastavené, hoci bolo podľa § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku pre absenciu potrebného súhlasu s trestným stíhaním konkrétnej osoby neprípustné, teda ak vyústilo do iného spôsobu skončenia veci než podľa § 241 ods. 1 písm. c), § 244 ods. 1 písm. c), § 281 ods. 1, § 290 ods. 1, § 320 ods. 1 písm. c) alebo § 326 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Ustanovenie § 9 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku sa pritom vzťahuje výhradne na slovenské vnútroštátne trestné stíhanie podľa § 10 ods. 14 Trestného poriadku a nie aj na postup justičných orgánov Slovenskej republiky pri uznávaní a výkone právoplatného odsudzujúceho rozhodnutia vydaného súdom členského štátu v trestnom konaní podľa § 1 písm. b) zákona č. 549/2011 Z. z. (tento typ konania ani nie je možné zastaviť uvedeným spôsobom). Dovolateľom vecne uplatnená námietka, týkajúca sa zásady špeciality, tak nebola zrejme spôsobilá naplniť ani tento dovolací dôvod.

Rozbor ostatných dovolacích dôvodov nie je potrebný, nakoľko nemožnosť podradenia námietky neuplatnenia zásady špeciality pod ich obsahové vymedzenie je zjavná z ich samotného znenia.

Rešpektujúc ostatnú aplikačnú prax [napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. februára 2021, sp. zn. IV. ÚS 546/2020, uverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 18/2021], najvyšší súd sa v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c)

Trestného poriadku zaoberal otázkou, či odôvodnením napadnutého rozhodnutia a jemu predchádzajúceho rozsudku (ktoré treba vnímať v obsahovej jednotke) neboli porušené obhajovacie práva obvineného tým, že by sa tieto sudy nedostatočne vysporiadali so zásadou špeciality.

Krajský súd v tejto súvislosti uviedol, že na obvineného sa zásada špeciality neuplatnila, nakoľko po jeho vydaní na základe dvoch európskych zatýkacích rozkazov bol 26. apríla 2020 prepustený na slobodu a následne sa na území Slovenskej republiky zdržiaval viac ako 45 dní napriek tomu, že ho mohol opustiť (s. 7 rozsudku). Odvolací súd toto odôvodnenie korigoval tak, že z vyjadrenia obvineného vyplýva, že po prepustení sa zdržiaval na území Slovenska a hoci ho opustil po 20 dňoch, dobrovoľne sa vrátil 1. decembra 2020 a 7. decembra 2020 bol zadržaný a dodaný do výkonu trestu, takže podmienka zdržiavania sa na území Slovenskej republiky viac ako 45 dní v zmysle § 21 ods. 2 písm. a) zákona č. 549/2011 Z. z. je splnená (s. 3 a 7 uznesenia).

Napriek tomu, že nižšie sudy pri posudzovaní uplatnenia zásady špeciality mali správne vychádzať z významovo totožného ustanovenia § 31 zákona č. 154/2010 Z. z. a že dôvodom jej neuplatnenia bolo opustenie a následné dobrovoľné vrátenie sa obvineného na územie Slovenskej republiky po jeho vydaní a prepustení v zmysle druhej alternatívy „prelamujúcej“ zásadu špeciality podľa § 31 ods. 2 písm. a) zákona č. 154/2010 Z. z. (čo predstavuje zanedbateľné argumentačné formálno-právne nezrovnalosti odstránené týmto rozhodnutím), zásadou špeciality sa zaoberali oba nižšie sudy, pričom zistenia odvolacieho súdu vyjadrené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia sú dostatočné pre vyvodenie presvedčivého záveru o jej neuplatnení.

Z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, v alternatíve uloženia trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, je relevantnou, nie však opodstatnenou, námietka, že slovenský súd rozhodol o uznaní a výkone trestnej sankcie, ktorej trvanie nie je podľa § 17 ods. 3 zákona č. 549/2011 Z. z. zlučiteľné s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Vyššie opísaný skutok (I) by v našich podmienkach (v čase rozhodovania o uznaní a výkone cudzieho rozhodnutia) naplňal znaky prečinu porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1, ods. 2 písm. a) s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona (závažnejším spôsobom konania - vlámaním), za čo by obvinenému bolo možné uložiť trest odňatia slobody v sadzbe na jeden až päť rokov. Kvalifikácia skutku aj ako pokusu krádeže podľa § 14 ods. 1, § 212 ods. 1 písm. b) Trestného zákona (vlámaním) by v tomto prípade bola vylúčená v dôsledku pomeru špeciality a zákazu dvojitého pričítania (k právnemu posúdeniu skutku pozri stanovisko uverejnené v Zbierke pod č. 11/2015).

Obvinenému bol štátom pôvodu za inkriminovaný skutok (I) uložený trest odňatia slobody vo výmere dva roky a deväť mesiacov, a teda vo výmere, ktorú by bolo možné uložiť aj podľa slovenského Trestného zákona. Inými slovami v tejto veci nebolo potrebné postupovať podľa § 17 ods. 3 zákona č. 549/2011 Z. z.

Na podklade týchto úvah najvyšší súd jednomyselne odmietol dovolanie obvineného spôsobom, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.